

LENNOKKITOIMINTAA ROVANIEMELLÄ NAPAPIIRIN LENNOKKIKERHO 50 VUOTTA SITTEEN 1942-1944

OIVA KONTTIJÄRVI

Lennoikkitoiminnan lähtökohtana on ollut jo varhain ilmailuaatteen ievittäminen nuorisolle. Suomen Ilmapuolustusliitto lähti 30-luvulla koulujen kautta valistustyöhön kerhojen perustamiseksi eri paikkakunnille. Alku lähti hitaasti liikkeelle, vaikka Suomen ensimmäiset lennoikkikilpailut pidettiinkin jo 1933 Lahdessa ja Helsingissä.

Lennot olivat pitkään balsapuurakenteisia kumimoottori- ja mallilennokkeja. Vasta vuosikymmenen lopussa tulivat vapaastilentävät liidokit. Rovaniemeläiset nuoret rakentelivat välirauhan 1940 aikana niin pienempiä kuin suurempiakin kumimoottorikoneitaan balsapuusta ja silkipaperista. Eräs lähimmistä lennätyspaikoista, joita Matti Wikman käytti oli nykyisen paloseman luona oleva Narkauksen ketoniitty. Jatkosodan alettua balsan, tuon maailman keveimmän puun, ja lennoikkikuminkin saanti alkoi ehtyä ja tilalle tulivat kotoiset rakennusaineet: mäntyrimat, lentokonevaneri ja voimapaperi. Vapaastilentävät liidokit tulivat etualalle. Kun lennoikkikerhoja perustettiin enenevässä määrin ja kilpailuja pidettiin, tuli täälläkin halu päästä kilpailuihin. Lennoikkikerhon perustaminen tuli ajankohtaiseksi 1942. Kerho sai nimen Napapiirin lennoikkikerho. Voimakkaimpana vetäjänä tässä asiassa toimi sittemmin Rovaniemen Ilmailukerhon purjelintokoneiden rakentajana ja opettajana toiminut Lasse Niemi ja naapurissa asuva Reino Konttijärvi. Tiiviin joukon muodostivat Olavi Maatela, Mauri Kukka, Seppo Näätänen, Keijo Turtiainen, Pentti Maatela ja Erkki Piila.

Toiminta keskittyi liidokkien rakenteluun. Monet niistä olivat omia konstruktioita. Kansainväliset liidokkisäännöt jakoivat liidokit luokkiin A, B ja Fai, pienimmästä suurimpaan. Joka luokkaan sai ostaa piirustuksia ja sarjoja liiton lennokkitehtaalta ja kilpailuihin pääsi rakentamalla juuri kyseenä olevan koneen. Liitto järjesti myös lennokkitarkastajakursseja, joita tar-

Liidokkipojat vasemmalta Kimmo Turtiainen, Seppo Näätänen, Mauno Reini, Oiva Konttijärvi ja Esko Vesterlund Rovaniemellä Konttisen rannassa. (Kuva: Lassi Niemi)

Lennoikki- ja sotilaspoika Reino Konttijärvi Rovaniemellä huhtikuussa 1944. (Kuva: Richard Krumme, Lappland's Kurier / 1944)

vittiin, sillä lennot katsastettiin aina ennen kilpailuja. Neijä edellämäinistä pojista suoritti mainitun kurssin. Jos suunnitteli oman koneen, täytyi

tietää siipien, peräsimien ym. pintaalat, jotta kone sopi luokkaansa.

Liidokit olivat huomattavasti suurempia ja raskaampia ja lennätyspaikat oli valittava väljemmiksi. Talvella harjoiteltiin jäällä Lainaalla, kirkonjyrhämällä ja Konttisen rannalla. Keväällä oltiin Kolpeneenharjulla ja Suosiolan niityllä. Tuolloin jo korostui rakentamisessa työn tarkkuus, sillä rungon ja siipien piti olla suorat ja lakkauksien hyvät. Koneet trimmattiin oikeaan painopisteeseen ja hinauksia harjoiteltiin. Katsastettu liidokki sai siipeen tunnuksen, joka esimerkiksi Seppo Näätäsen koneessa oli 8-B-102.

Loppukesällä 1943 tuli kutsu Länsipohjan ilmapuolustusyhdistykseltä lennoikkikilpailuihin 10.9.1943 Tornioon (Kyläjoelle). Osallistujia tuli Kemmin Veitsiluodon ja Oulun kerhoista sekä ensimmäistä kertaa Napapiirin lennoikkikerhosta. Kilpailijoita oli yhteensä 20 ja sen lisäksi avustajapoukia. Ensimmäinen kilpailumme meni hyvin, sillä Lasse Niemi voitti A-luokan ja Reino Konttijärvi Fai-luokan. Näin Rovaniemikin pääsi Suomen lennoikkikartalle. Tästä lähti innostuksen sysäys ja monta uutta poikaa tuli mukaan toimintaan. Vuokrattiin Holopaisen pieni piharakennus ja siellä ai-

koi aherrus talven 1943-44 aikana.

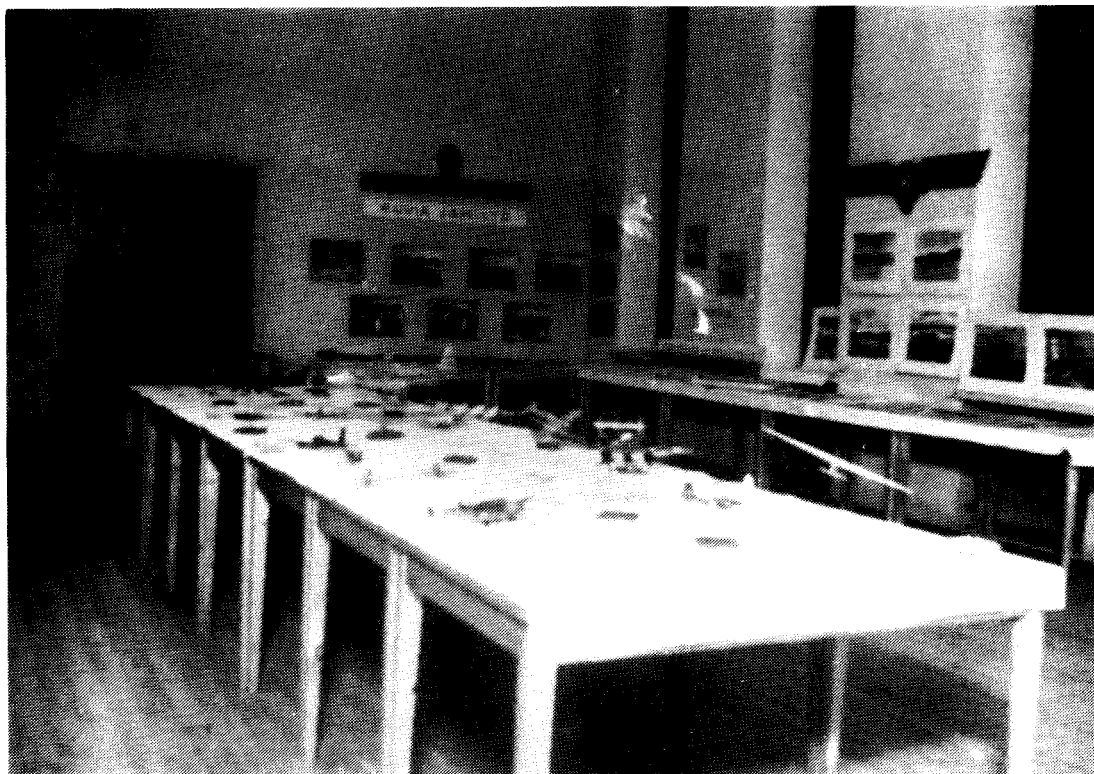
Lassi Niemi liidokkeineen (8-A-72) Linaan jäällä 1944. (Kuva: Oiva Konttijärvi)

Maaliskuussa tuli kutsu Kemian kilpailuihin ja kova treenaus alkoi. Nyt löytyikin lähtijöitä, sillä noin 15 poikaa, joista 9 osallistui kilpailuihin, matkasi kohti Kemiä. Tämä toinenkin kilpailu meni hyvin, sillä A-luokan voitti jälleen Lasse Niemi ja Mauri Kukka oli neljäs. B-luokassa Seppo Näätänen ja Fai-luokassa Reino Konttijärvi sijoituivat toiseksi. Eri luokissa sijoittuivat myös Kimmo Turtiainen, Oiva Konttijärvi, Velu Vesterlund, Aarre Ahola, Hugo Jussila ja Uolevi Tuominen. Yksi erikoispalkinnoista oli lennökkivintturi. Liiton tiedotuslehti 4/44 totesi kilpailut hyväksi. Kevät toi kutsun Jämin helluntaikilpailuihin, joissa koko Suomi oli mukana. Lasse Niemi joutui armeijaan ja meiltä jäi pois yksi parhaisista. Sijoitukset alenivat, sillä saavutimme A-luokassa kolmannen ja seitsemännen, B-luokassa toisen, kolmannen ja 13. ja Fai-luokassa yhdeksännen sijan. A-luokassa kilpailivat Mauri Kukka ja Reino Konttijärvi ja B-luokassa edellisten lisäksi Seppo Näätänen. Kerhon lyhyeen ikään nähden

kilpailtiin siis ahkerasti.

Tuon aikakauden maanpuolustuksellinen henki korosti, kuinka lennökkipojasta päästään purjelentäjäksi. Sodan synkkä pilvi tuli loppukesän 1944 taitvaalle ja katkaisi monet suunnitelmat. Lennokit pakattiin Pentti Maatelan tekemään koneenkuljetuslaatikkoon, joka lähti evakkoon Pohjanmaalle. Koneet kastuivat sateessa, mutta kestivät vielä paluunkin Rovaniemelle. Rovaniemen tuhoutuminen Lapin sodassa ja sen jälkeinen puute kaikesta aiheuttivat luonnollisesti pysähdyksen kaikkeen toimintaan.

Lennokkilehti esitti 1984 pyynnön vanhojen lennökkien saamiseksi Suomen Ilmailumuseoon. Reino Konttijärven 1943-44 rakentama Fai-luokan lennokka lähetettiin sinne. Koneen siipien kärkiväli on noin kolme metriä.

Rovaniemen Ilmailukerhon ilmailunäyttely Rovaniemen kauppakoululla 3.-4.7.1948.